

Sikkerhedsdatablad

LIP Referencemørtel

Erstatter dato: 06-07-2023

Revisionsdato: 24-08-2023

Version: 2.7.0

PUNKT 1: Identifikation af stoffet/blandingen og af selskabet/virksomheden

1.1. Produktidentifikator

Handelsnavn: LIP Referencemørtel

Unik Formular Identifikation (UFI): X470-E0J2-F00A-RMXY

1.2. Relevante identificerede anvendelser for stoffet eller blandingen samt anvendelser, der frarådes

Anbefalede anvendelser: Mørtel.
For nærmere specifikation se tekniske datablade.

1.3. Nærmere oplysninger om leverandøren af sikkerhedsdatabladet

Leverandør

Firma: Lip Bygningsartikler A/S

Adresse: Industrivej 16

Post nr.: 5580

By: Nørre Åby

Land: DANMARK

E-mail: info@lip.dk

Telefon: +45 64421330

Fax: +45 64423408

1.4. Nødtelefon

82 12 12 12 (Giftlinjen).

PUNKT 2: Fareidentifikation

2.1. Klassificering af stoffet eller blandingen

CLP-klassificering: Skin Irrit. 2;H315
Eye Dam. 1;H318

Væsentligste skadevirkninger: Forårsager hudirritation. Forårsager alvorlig øjenskade. Virker ætsende i opblandet form.

Sikkerhedsdatablad

LIP Referencemørtel

Erstatter dato: 06-07-2023

Revisionsdato: 24-08-2023

Version: 2.7.0

2.2. Mærkningselementer

Piktogrammer

Signalord: Fare

Indeholder

Stof: Portland cement; Calciumhydroxid;

Faresætninger

H315 Forårsager hudirritation.

H318 Forårsager alvorlig øjenskade.

Sikkerhedssætninger

P101 Hvis der er brug for lægehjælp, medbring da beholderen eller etiketten.

P102 Opbevares utilgængeligt for børn.

P280 Bær beskyttelseshandsker/øjenskyttelse/ansigtsbeskyttelse.

P305+351+338 VED KONTAKT MED ØJNENE: Skyl forsigtigt med vand i flere minutter. Fjern eventuelle kontaktlinser, hvis dette gøres let. Fortsæt skylning.

P310 Ring omgående til en GIFTINFORMATION/læge.

Supplerende oplysninger

Indeholder et reduktionsmiddel, som reducerer opløseligt chrom VI. Reduktionsmidlet er aktivt ved tør opbevaring i 12 mdr. efter angivet emballeringsdato. Ved opbevaring under fugtige forhold, f.eks byggepladser, vil chromatneutraliseringen aftage. Anbrudt emballage lukkes tæt efter brug, og bør anvendes snarest derefter.

2.3. Andre farer

PBT/vPvB: Vurdering er ikke nødvendig, da produktet kun indeholder uorganisk stof. Hormonforstyrrende egenskaber: Ingen kendte.

PUNKT 3: Sammensætning af/oplysning om indholdsstoffer

3.2. Blandinger

Stof	CAS nr./ EC nr./ REACH registreringsnr.	Koncentration	Bemærkninger	CLP-klassificering
Kvarts	14808-60-7 238-878-4	80 - 90 %	25	
Portland cement	65997-15-1 266-043-4	5 - 10 %	28	Skin Irrit. 2;H315 Eye Dam. 1;H318 STOT SE 3;H335
Calciumhydroxid	1305-62-0 215-137-3 01-2119475151-45	5 - 10 %		Skin Irrit. 2;H315 Eye Dam. 1;H318 STOT SE 3;H335

Se punkt 16 for ordlyd af H- / EUH-sætninger.

25 = Ikke respirabel

28 = Stoffet er omfattet af forordning 1907/2006/EF, bilag XVII vedrørende begrænsninger.

PUNKT 4: Førstehjælpsforanstaltninger

4.1. Beskrivelse af førstehjælpsforanstaltninger

Indånding: Søg frisk luft, skyl munden med vand og puds næsen grundigt. Søg læge ved vedvarende ubehag.

Sikkerhedsdatablad

LIP Referencemørtel

Erstatter dato: 06-07-2023

Revisionsdato: 24-08-2023

Version: 2.7.0

Indtagelse:	Skyl munden grundigt og drik 1-2 glas vand i små slurke. Fremkald ikke opkastning. Søg omgående læge.
Hudkontakt:	Fjern forurenede tøj. Vask huden med vand. Søg læge ved vedvarende ubehag.
Øjenkontakt:	Spil øjet godt op, fjern eventuelle kontaktlinser og skyl straks med vand (helst fra øjenskyller) og søg omgående læge. Fortsæt skylningen til lægen overtager behandlingen.
Generelt:	Ved henvendelse til læge medbringes sikkerhedsdatablad eller etiket.

4.2. Vigtigste symptomer og virkninger, både akutte og forsinkede

Øjenkontakt kan fremkalde dybe ætsninger, smerter, tåreflåd og kramper i øjenlågene. Risiko for alvorlig øjenskade med synstab. Indånding af støv kan virke irriterende på de øvre luftveje. Virker irriterende på huden - kan medføre rødme.

4.3. Angivelse af om øjeblikkelig lægehjælp og særlig behandling er nødvendig

Behandl symptomer. Ingen særlig, øjeblikkelig behandling er nødvendig.

PUNKT 5: Brandbekæmpelse

5.1. Slukningsmidler

Egnede slukningsmidler: Produktet er ikke umiddelbart antændeligt. Slukningsmidler vælges ud fra den omgivende brand.

Uegnede slukningsmidler: Brug ikke vandstråle, da det kan sprede branden.

5.2. Særlige farer i forbindelse med stoffet eller blandingen

Produktet er ikke umiddelbart antændeligt. Undgå indånding af dampe og røggasser - søg frisk luft.

5.3. Anvisninger for brandmandskab

Anvend luftforsynet åndedrætsværn og kemisk beskyttelsesdragt, hvis personlig (tæt) kontakt er sandsynlig. Hvis det kan gøres uden fare, fjernes beholdere fra det brandtruede område. Undgå indånding af dampe og røggasser - søg frisk luft.

PUNKT 6: Forholdsregler over for udslip ved uheld

6.1. Personlige sikkerhedsforanstaltninger, personlige værnemidler og nødprocedurer

For ikke-indsatspersonel: Stå i vindsiden/hold afstand til kilden. Brug handsker. Brug beskyttelsesbriller ved risiko for støv i øjnene.

For indsatspersonel: Udover ovenstående: Beskyttelsesdragt svarende til EN 368, type 3 anbefales.

6.2. Miljøbeskyttelsesforanstaltninger

Spild må ikke udledes til kloak og/eller overfladevand.

6.3. Metoder og udstyr til inddæmning og oprensning

Spild opfejes/opsamles til evt. genbrug eller overføres til egnede affaldsbeholdere. Brug vandtåge for at binde støv. Mindre spild tørres op med en klud.

6.4. Henvisning til andre punkter

Se punkt 8 for værnemiddeltpe. Se punkt 13 for bortskaffelse.

PUNKT 7: Håndtering og opbevaring

7.1. Forholdsregler for sikker håndtering

Sikkerhedsdatablad

LIP Referencemørtel

Erstatter dato: 06-07-2023

Revisionsdato: 24-08-2023

Version: 2.7.0

Produktet bør anvendes under velventilerede forhold. Der skal være adgang til rindende vand og øjenskyller. Vask hænder før pauser, toiletbesøg og efter endt arbejde. Arbejde med produktet er omfattet af Arbejdstilsynets bekendtgørelse om arbejde med kodenumererede produkter ved anvendelse til bygningsarbejde. Der kan være yderligere krav til ventilation og værnemidler, se bekendtgørelse om arbejde med kodenumererede produkter.

7.2. Betingelser for sikker opbevaring, herunder eventuel uforenelighed

Opbevares forsvarligt, utilgængeligt for børn og ikke sammen med levnedsmidler, foderstoffer, lægemidler o.lign. Skal opbevares tørt.

7.3. Særlige anvendelser

Ingen.

PUNKT 8: Eksponeringskontrol/personlige værnemidler

8.1. Kontrolparametre

Grænseværdi

Stofnavn	Periode	ppm	mg/m ³	Fiber/cm ³	Bemærkninger	Anmærkninger
Kvarts	8h		0,3		Total.	
Kvarts	8h		0,1		Total, respirabel.	E, K
Calciumhydroxid	8h		5		Total.	E
Calciumhydroxid	8h		1		Respirabel.	E
Mineralsk støv, inert	15m				Grænseværdi for: Mineralsk støv, inert	§3, stk. 2
Mineralsk støv, inert	15m				Respirabel. Grænseværdi for: Mineralsk støv, inert	§3, stk. 2
Mineralsk støv, inert	8h		5		Respirabel. Grænseværdi for: Mineralsk støv, inert	
Mineralsk støv, inert	8h		10		Grænseværdi for: Mineralsk støv, inert	

§3, stk. 2 = Korttidsgrænseværdien er to gange 8h grænseværdien.

K = Betyder, at stoffet anses for at kunne være kræftfremkaldende og omfattet af bekendtgørelsen om foranstaltninger til forebyggelse af kræfttrikoen ved arbejde med stoffer og materialer.

E = Betyder, at stoffet har en EU-grænseværdi.

Målingsmetoder:

Overholdelse af grænseværdier kan kontrolleres ved arbejdshygiejniske målinger.

Retsgrundlag:

Bekendtgørelse om grænseværdier for stoffer og materialer nr. 202/2023. At-vejledning C.0.1 om grænseværdier for stoffer og materialer, August 2007 (november 2021).

PNEC

Calciumhydroxid, cas-no 1305-62-0				
Eksponering	Værdi	Vurderingsfaktor	Ekstrapolationsmetode	Bemærk
PNEC aqua (ferskvand)	0,49 mg/l			
PNEC aqua (havvand)	0,32 mg/l			
PNEC jord	1080 mg/kg			
PNEC STP (spildevandsbehandling sanlæg)	3 mg/l			

Sikkerhedsdatablad

LIP Referencemørtel

Erstatter dato: 06-07-2023

 Revisionsdato: 24-08-2023
 Version: 2.7.0

DNEL- arbejdere

Calciumhydroxid, cas-no 1305-62-0					
Eksposering	Værdi	Vurderingsfaktor	Dosisdeskriptor	Vigtigste effektparameter	Bemærk
Inhalation DNEL (akut - /korttidseksposering - lokale virkninger)	4 mg/m ³				
Inhalation DNEL (langtidseksposering - lokale virkninger)	1 mg/m ³				

8.2. Eksposeringskontrol

Egnede foranstaltninger til eksposeringskontrol:

Brug værnemidler som angivet nedenfor.

Personlige værnemidler, øje-/ansigtsbeskyttelse:

Brug beskyttelsesbriller eller ansigtsskærm. Øjenværn skal følge EN 166.

Personlige værnemidler, hudbeskyttelse:

Brug overtræksdragt med hætte.

Personlige værnemidler, håndbeskyttelse:

Brug handsker. Materialetype: Plast/ Gummi. Gennembrudstiden er ikke bestemt for produktet. Skift handsker ofte. Handsker skal følge EN 374. En handskes egnethed og slidstyrke afhænger af brugen, f.eks. frekvens og varighed af kontakt, handskematerialets tykkelse, funktionalitet og modstandsdygtighed over for kemikalier. Søg altid råd hos handskeleverandøren.

Personlige værnemidler, åndedrætsværn:

Anvend proces-ventilation. Hvis dette ikke er muligt skal der anvendes åndedrætsværn. Filtertype: P. Åndedrætsværn skal følge en af følgende standarder: EN 136/140/145.

Miljøeksposeringskontrol:

Det skal sikres at lokale regler for udledning overholdes.

PUNKT 9: Fysiske og kemiske egenskaber

9.1. Oplysninger om grundlæggende fysiske og kemiske egenskaber

Parameter	Værdi/enhed
Produktets tilstand	Pulver
Farve	Grå
Lugt	Lugtfri
Opløselighed	Blandbart med følgende: Vand.

Parameter	Værdi/enhed	Bemærkninger
Lugttærskel	Ingen data	
Smeltepunkt	Ingen data	
Frysepunkt	Ingen data	
Begyndelseskogepunkt og kogepunktsinterval	Ingen data	
Antændelighed (fast stof, luftart)	Ingen data	
Antændelsesgrænser	Ingen data	
Ekspløsiionsgrænser	Ingen data	
Flammepunkt	Ingen data	
Selvantændelsestemperatur		Ikke selvantændeligt
Dekomponeringstemperatur	Ingen data	
pH i opløsning	Ingen data	
pH koncentrat	Ingen data	
Kinematisk viskositet	Ingen data	
Viskositet	Ingen data	

Sikkerhedsdatablad

LIP Referencemørtel

Erstatter dato: 06-07-2023

Revisionsdato: 24-08-2023

Version: 2.7.0

Fordelingskoefficient n-oktanol/vand	Ingen data	
Damptryk	Ingen data	
Massefylde	Ingen data	
Relativ massefylde	Ingen data	
Dampmassefylde	Ingen data	
Relativ massefylde (mættet luft)	Ingen data	
Partikelkarakterisering	Ingen data	

9.2. Andre oplysninger

Øvrig information: Ingen.

PUNKT 10: Stabilitet og reaktivitet

10.1. Reaktivitet

Reagerer under varmeudvikling med følgende: Syrer. Indholdet af chromreducerende middel mindskes med tiden.

10.2. Kemisk stabilitet

Produktet er stabilt ved anvendelse efter leverandørens anvisninger.

10.3. Risiko for farlige reaktioner

Ingen kendte.

10.4. Forhold, der skal undgås

Ingen kendte.

10.5. Materialer, der skal undgås

Syrer.

10.6. Farlige nedbrydningsprodukter

Ingen kendte.

PUNKT 11: Toksikologiske oplysninger

11.1. Oplysninger om fareklasser som defineret i forordning (EF) nr. 1272/2008

Akut toksicitet - indtagelse

Calciumhydroxid, cas-no 1305-62-0

Organisme	Testtype	Eksposeringstid	Værdi	Konklusion	Testmetode	Kilde
Rotte	LD50		> 2000 mg/kg		OECD 425	

Produktet er ikke klassificeringspligtigt. Kriterierne for klassificering kan på grundlag af de foreliggende data ikke anses for at være opfyldt.

Akut toksicitet - hud

Calciumhydroxid, cas-no 1305-62-0

Organisme	Testtype	Eksposeringstid	Værdi	Konklusion	Testmetode	Kilde
Kanin	LD50		> 2500 mg/kg		OECD 402	

Produktet er ikke klassificeringspligtigt. Kriterierne for klassificering kan på grundlag af de foreliggende data ikke anses for at være opfyldt.

Akut toksicitet - indånding: Produktet er ikke klassificeringspligtigt. Testdata foreligger ikke.

Hudætsning/-irritation

Sikkerhedsdatablad

LIP Referencemørtel

Erstatter dato: 06-07-2023

Revisionsdato: 24-08-2023

Version: 2.7.0

Calciumhydroxid, cas-no 1305-62-0

Organisme	Testtype	Eksposeringstid	Værdi	Konklusion	Testmetode	Kilde
Kanin				Irriterende	OECD 404	

Virker irriterende på huden - kan medføre rødme.

Alvorlig øjenskade/-irritation

Calciumhydroxid, cas-no 1305-62-0

Organisme	Testtype	Eksposeringstid	Værdi	Konklusion	Testmetode	Kilde
				Ætsende		

Øjenkontakt kan fremkalde dybe ætsninger, smerter, tåreflåd og kramper i øjenlågene. Risiko for alvorlig øjenskade med synstab.

Respiratorisk sensibilisering eller hudsensibilisering

Calciumhydroxid, cas-no 1305-62-0

Organisme	Testtype	Eksposeringstid	Værdi	Konklusion	Testmetode	Kilde
				Ikke sensibiliserende		

Produktet er ikke klassificeringspligtigt. Kriterierne for klassificering kan på grundlag af de foreliggende data ikke anses for at være opfyldt.

Kimcellemutagenicitet

Calciumhydroxid, cas-no 1305-62-0

Organisme	Testtype	Eksposeringstid	Værdi	Konklusion	Testmetode	Kilde
Bakterie				Ingen mutagene effekter observeret.	OECD 471	

Produktet er ikke klassificeringspligtigt. Kriterierne for klassificering kan på grundlag af de foreliggende data ikke anses for at være opfyldt.

Kræftisiko

Calciumhydroxid, cas-no 1305-62-0

Organisme	Testtype	Eksposeringstid	Værdi	Konklusion	Testmetode	Kilde
Human				Ingen carcinogene virkninger fundet.		

Produktet er ikke klassificeringspligtigt. Kriterierne for klassificering kan på grundlag af de foreliggende data ikke anses for at være opfyldt.

Reproduktionstoksicitet: Produktet er ikke klassificeringspligtigt. Testdata foreligger ikke.

Enkel STOT-eksposering: Indånding af støv kan virke irriterende på de øvre luftveje. Produktet er ikke klassificeringspligtigt. Testdata foreligger ikke.

Gentagne STOT-eksposeringer: Produktet er ikke klassificeringspligtigt. Testdata foreligger ikke.

Aspirationsfare: Produktet er ikke klassificeringspligtigt. Testdata foreligger ikke.

11.2. Oplysninger om andre farer

Hormonforstyrrende egenskaber: Ingen kendte.

Andre toksikologiske virkninger: Ingen kendte.

Sikkerhedsdatablad

LIP Referencemørtel

Erstatter dato: 06-07-2023

Revisionsdato: 24-08-2023

Version: 2.7.0

PUNKT 12: Miljøoplysninger

12.1. Toksicitet

Calciumhydroxid, cas-no 1305-62-0

Organisme	Arter	Eksponeringstid	Testtype	Værdi	Konklusion	Testmetode	Kilde
Fisk			96hLC50	50,6 - 457 mg/l			
Krebsdyr			48hEC50	49,1 mg/l			
Alger			72hEC50	184,57 mg/l			
Krebsdyr			14dNOEL	32 mg/l			
Alger			72hNOEC	48 mg/l			

Produktet er ikke klassificeringspligtigt. Kriterierne for klassificering kan på grundlag af de foreliggende data ikke anses for at være opfyldt.

12.2. Persistens og nedbrydelighed

Forventes ikke at være biologisk nedbrydeligt.

12.3. Bioakkumuleringspotentiale

Bioakkumulering forventes ikke.

12.4. Mobilitet i jord

Udhærder til fast immobil masse. Testdata foreligger ikke.

12.5. Resultater af PBT- og vPvB-vurdering

Vurdering er ikke nødvendig, da produktet kun indeholder uorganisk stof.

12.6. Hormonforstyrrende egenskaber

Ingen kendte.

12.7. Andre negative virkninger

Ingen kendte.

PUNKT 13: Bortskaffelse

13.1. Metoder til affaldsbehandling

Undgå udslip til kloak eller overfladevand. Produktet er farligt affald i henhold til kriterierne for farligt affald (Dir. 2008/98/EF). Spild og affald samles i lukkede og tætte beholdere, der bortskaffes via den lokale affaldsordning for farligt affald.

Udhærdet cement er ikke farligt affald. Kontakt kommunen for anvisning af håndtering. Brug nedenstående kode til affaldsregistrering.

Tom, rensset emballage bør bortskaffes til genanvendelse. Urenset emballage bortskaffes via den lokale affaldsordning.

Affaldskategorier:

Affaldsgruppe: X.

EAK-kode: Afhængigt af branche og anvendelse f.eks. 17 01 06* Blandinger eller separerede fraktioner af beton, mursten, tegl og keramik indeholdende farlige stoffer

EAK-kode: 15 02 02* Absorptionsmidler, filtermaterialer (herunder oliefiltere, ikke specificeret andetsteds), aftøringsklude og beskyttelsesdragter forurenet med farlige stoffer

Udhærdet produkt:

EAK-kode: 17 01 07 Blandinger af beton, mursten, tegl og keramik, bortset fra affald henhørende under 17 01 06

15 02 03 Absorptionsmidler, filtermaterialer, aftøringsklude og beskyttelsesdragter, bortset fra affald henhørende under 15 02 02

Sikkerhedsdatablad

LIP Referencemørtel

Erstatter dato: 06-07-2023

Revisionsdato: 24-08-2023

Version: 2.7.0

PUNKT 14: Transportoplysninger

14.1. UN-nummer eller ID-nummer:	Ikke relevant.	14.4. Emballagegruppe:	Ikke relevant.
14.2. UN-forsendelsesbetegnelse (UN proper shipping name):	Ikke relevant.	14.5. Miljøfarer:	Ikke relevant.
14.3. Transportfareklasse(r):	Ikke relevant.		

14.6. Særlige forsigtighedsregler for brugeren

Ingen.

14.7. Bulktransport til søs i henhold til IMO-instrumenter

Ikke relevant.

PUNKT 15: Oplysninger om regulering

15.1. Særlige bestemmelser/særlig lovgivning for stoffet eller blandingen med hensyn til sikkerhed, sundhed og miljø

PR-nr.:	2250231
Kodenummer:	00-4 (1993)
Særlige bestemmelser:	<p>Produktet er omfattet af forordning 1907/2006/EC, bilag XVII (47) vedrørende begrænsninger.</p> <p>Unge under 18 år må ikke erhvervsmæssigt anvende eller udsættes for produktet. Unge over 15 år er dog undtaget denne regel, hvis produktet indgår som et nødvendigt led i en uddannelse.</p> <p>Omfattet af: Bekendtgørelse om arbejde med kodenummererede produkter. Bekendtgørelse om unges arbejde.</p>

Må kun bruges i den periode, hvor indholdet af vandopløseligt chromat er under 2 mg/kg tør cement.

15.2. Kemikaliesikkerhedsvurdering

Øvrig information: Der er ikke udført kemikaliesikkerhedsvurdering.

PUNKT 16: Andre oplysninger

Versionshistorik og ændringsangivelser

Version	Revisionsdato	Ansvarlig	Ændringer
2.7.0	24-08-2023	Bureau Veritas HSE / JOJ	8,16

Forkortelser:

PBT: Persistent, Bioaccumulative and Toxic
vPvB: Very Persistent and Very Bioaccumulative
STOT: Specific Target Organ Toxicity
PNEC: Predicted No Effect Concentration
DNEL: Derived No Effect Level

Øvrig information: Dette sikkerhedsdatablad er udarbejdet for og gælder udelukkende dette produkt. Det er baseret på vores nuværende viden samt de oplysninger, leverandøren har kunnet levere om produktet ved udarbejdelsen. Sikkerhedsdatabladet overholder gældende lovgivning for udarbejdelse af sikkerhedsdatablade i henhold til 1907/2006/EC (REACH) med senere

Sikkerhedsdatablad

LIP Referencemørtel

Erstatter dato: 06-07-2023

Revisionsdato: 24-08-2023
Version: 2.7.0

ændringer.

Anbefalet uddannelse:

Et grundigt kendskab til dette sikkerhedsdatablad bør være en forudsætning. Arbejdstilsynets regler om arbejde med kodenumererede produkter skal kendes.

Klassificeringsmetode:

Beregning på baggrund af farerne for de kendte bestanddele.

Faresætninger

H315

Forårsager hudirritation.

H318

Forårsager alvorlig øjenskade.

H335

Kan forårsage irritation af luftvejene.

SDS er udarbejdet af

Firma:

Bureau Veritas HSE A/S

Adresse:

Oldenborggade 25 - 31

Post nr.:

7000

By:

Fredericia

Land:

DANMARK

E-mail:

infohse@bureauveritas.com

Telefon:

+45 77 31 11 00

Land:

DK